

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА ПРЕКО НЕДЕЉЕ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВЧИЊА МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЂУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 И 30 НОВ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

О ЛЕНИМ ЖЕНАМА У ЖИВОТУ И У ПЕСМИ.

(Јавно читање Лазе Костића у матичиној дворани 16. дец. 1871. год.)

(Наставак.)

Ринијери да полуди од радости. Начује то и познаник удовичин, па је стане карати, и ова му обећа, да ћега уверити о својој верности. Ринијери с друге стране жури састанац и удовица га позове себи некако баш на бадње вече. Те године била је необично јака зима. Ринијери дође чим се смргне, зазвони, слушкиња му отвори и одма закључа за њим врата. „Причекајте мало, господине, у дворишту, госпоћин је брат овде, па док он оде.“ — „Добро, добро!“ — Ринијери се стане шетати по авлији, ситан снег пада му на лице као сапун, а ветар га брије. Ал' врела љубав топи снег, а сибирску бору претвара у зефир. Само што је дуго, дуго. Стане довикивати слушкињу. Ова промоли главу кроз прозор и стане га тешкати, брат је још непрестано ту. „Замоли госпоњу, да мало извири, само да чујем њен гласак! Слушкиња затвори прозор и Ринијери опет шетај, чекај. Силна љубав у борби са леденим сибирцем већ да малакне, ал' ето ти отвори се прозор и промоли се главица удовичина: „Ринијери, слатки мој Ринијери, како си,“ дошаптаваше га њен гласић. „Драга госпо, ви сте, о врло добро, само молим вас, пустите ме у какву комору, погибо од зиме!“ — „Јели, драги мој! Проклета зима! Ал' не смем те пустити. Какав је убојица мој брат, убио би и тебе и мене. А друго, зар те твоја љубав не загрева? Па ти си био у Паризу на високим

школама, а тамо бива већа зима. Стрпни се још мало, драги, стрпни се!“ То рекавши затвори прозор и несташе је. Ринијери опет шетај, опет чекај, опет зеби. Сиромаша, бар да је обуко топлије руво, ал' овако нема куд, већ играј по тесноме дворишту, онако како му зуби својим цвотом свирају. Међутим се лепа удовица горе у заложеној соби частила и веселила са својим знанцем, и слатко су се насмејали сиромом филозофу.

Већ је зора свитила, кад се синшла слушкиња да пусти филозофа укоченог од зиме из кавеза. Изговарала се, како брат никако није тео да одлази, те је на велику жалост госпоћину инавалио и да снава. Ал' други пут за цело! — Ринијери је међутим тако прозебо, да му се и љубав смрзла и ништа није остало од ње, до жива жеља, да се освети. — Пред слушкињом се претварао, као да прима изговор и једва чека другу прилику.

На Ринијера навали љута врућина; ал' које младост, које скоро пролеће, које лекар, а можда и жива жеља за осветом одрже му живот. Чим се предиго, одма настави своје шетње испод прозора удовичини и понашао се, као да је заљубљенији, но икада. Међутим је лепа удовица пала у невољу: оставио је швалијер. Бокачијо не спомини зашто, ал' ипак је сасвим јасно. Уверио се о њеној верности, постала му

је досадна. Баш оним, чим га је лепотица мислила привезати, тим га је одбила, и у томе је трагичан моменат свију намигуша, свију полутански лепотица.

У тој невољи опази једаред слушкиња јој Ринијера на улици: „Како би било,“ рече „милостива госпо, да запитам овога филозофа, он је изучио све велике науке, можда ће знати помоћи.“ — „Баш си се добро сетила, иди, зови га!“ — Слушкиња оде и ево је с Ринијером. — „Драги мој Ринијери, ја сам ти скривила, ал’ није било на ино, но ја ћу теби на стоструко накнадити, само ми сад помози!“ И ту му ис-

прича своју невољу. — Ринијери мал’ не цикну од радости, ал’ се притаја и одговори: „Драга госпо! Истина је, ја сам у Паризу проучио, као што знате „вилозовију,“ те ми је у власти, кад позовем виле моје, повратити вашег драгана, ма био на крај Инђије. Ал’ и ви ћете се морати подуватити, посао је тежак и опасан, оћете ли смети?“ — Удовица га увераваше, да је на све готова. — „Е, добро! А ви наручите слику његову у олову саливену, па у очи младине обесите је о врат и окупајте се сама самцата у очи поноћи у каквој живој води.

(Свршиће се.)

Д В М О Ж

(Наставак.)

Цар.

Стојте децо! Ко се у бој креће
С чистом душом треба да полази,
Ваља праштат’ да му се опрости.
Децо моја драга, Милошу и Вуче,
Небратака је кавга међу сродном крви
Кривда преголема и у срећне дане;
А у зло је време, кад полаз’те оба
Богу на истину, грех самртан — децо,
Знам ја шта се збило — — (Заповеда)

Које први из корица вуко
Нека брату своју руку пружи
То Цар хоће! —

(Вук приступа намргођен Милошу и рукује се с њиме:)
А сад приђи, свети оче Саво,
Те нам праштај и благослов даруј.

Натр. Сава.

Децо моја, чеда једне мајке,
Надо наша, српског царства стуби,
Покајници греха прадедовских
Покајте се да вам милост буде,
Опраштајте да вам се опрости.
Благослов је свакој чистој души
Мелем благи будуће милости,
Благослов је сваком чистом срцу
Нада веља у невољи тешкој.
Преко мене грешног слуге свога

Покајником Бог благослов шаље,
Воља ће вас божја умудрити,
Сила ће вас божја укрепити,
Да пораз’те хуљитеље крста,
Победници да с’ вратите дома,
Децо моја, чеда православна,
С чистим срцем благослов примите!

(Средњи застор пада.)

П. ПОЈАВА.

ШУМСКИ ПРЕДЕО — НОЋ.

(Вук Бранковић иде замишљен преко позорнице)

Вук.

Са Балкана густо облак пође
А у крв је крила замочио,
На плећа је Алкоран понео.
Пред њиме је вихор похитао,
Да потресе круне и престоле;
А за њиме бујица је пошла,
Да поплави злаћене крстове,
Да потопи што се крсту клања.
Бедемови тврди пред њиме падају,
А народи за њим на колени гмижу.
Огромна је сила у томе органу,
Ко ће овој сили одолети лако?!

Геније (појављује се.)

Деспот Вуче огромна је сила

Ал' престо јој с' на грех подупире,
 Пороком јој круна позлаћена,
 Чисто срце одолов' јој може;
 Љубав к роду победит' је може:
 Јача ј' од ње вечна божја правда!

Вук (као ван себе.)

Јача — јача —

Демон (појављује се.)

У каљузи робље с' ваља,

Порфиром се мудрост кити,

Лажна вера с празновером
 На изменце светом влада.
 Мудроме је свака вера добра,
 А најбоља која много даје!
 Може ли ти која више дати
 Но што даје вера пророкова?!
 У злату се бињиш сија:
 На круни је Алем драги;
 Царску силу и господство
 Све за једну празноверу
 Што је робље „средством“ зове.

(Наставиће се.)

И Ш С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Школски надзорник“, „Партија Пикета.“) У суботу 8. ов. мес. представљана су два нова комада, оба шаљиве игре у једном чину. Први беше „Школски надзорник“, од К. Трифковића. Млади наш драматичар ударио је новим путем, те место да је отишао на историјско поље, где већ имамо више добрих драма, које нам износе на углед живот из прошлости нашега народа; величину, снагу и славу његову, или покрете, страсти и зачетак пропасти, или усталачку борбу за ослобођење (али, на жалост, има и таквих, којима се само прослављају установе, прилике и обичаји средњега века, што може порадити штетно на развитаку садашње политичке свести наше); он узе преда се да песнички обрађује скорашње или савремено стање нашега друштва. Тако на прилику овде се дотиче просветног питања, које нас сад пече. Школско питање у нас је сад питање о животу, о опстанку народном. Њега ваља да негује и гаји не само штампана, саборска трибина и општинска кућа, него и катедра и амфон, па и позориште; свако на свој начин. Неје мала припомаћ позоришта у оваким стварима; јер знамо да „жива реч“ више делује и чини него „мртво слово“ на хартији, а добра поезија врсна је и од најсјајније речитости; драматску пак поезију потпомажу при том још и све остале лене уметности; те је тако утисак у душу дубљи и силнији. Овај комад у позоришном зборнику подмирује дакле једну савремену потребу. Садржај је у кратко овај. Сеоски учитељ (Суботић) разговарајући се са својом женом (Ј. Поповићева) набраја своје јаде: премалена плата, и тако даље, потребе све веће, треба ићи и на учитељске зборове, — па се оружа да све то искаже школском надзорнику, (Зорић) који ће, по што прегледа школе, лоше учитеље отнустити а добрима изградити

већу дотацију. Најпосле, вели, од кћерине (Л. Хадичева) удаје за Станку (Недељковић), који је у Сомбору одлично свршио учитељску школу, нема ништа док не добије „штацију.“ Станко је ваљан младић, који је написао и превео већ три књиге за младеж, али нема коме да их прода, него живи код бележника у селу, пишући за јевтине новце. Савета је добро, вредно девојче, која каткад своје оцу помаже у дужности, и која би драге воље чинила то и Станку; јест, али нема „штације.“ На један пут рупи Писаревић (Рашић) јављајући да долази надзорник. Учитељ се збуни, стане некаку стару беседу прекрјати и учити на изуст, облачити се за дочек. Најпосле са Станком и писарем оде пред надзорника. Међу тим надзорник дође у највећој тишини, без икакве помпе и параде; затече Савету где пева, изда се за учитеља из Срема, и нађе у њој и нехотице разборитог и поузданог известиоца школског и школских списа. Учитељ се врати, понављајући натрашке у свакојаким варијацијама увод своје беседе. Надзорник га разреши од те немиле дужности, изради учитељу код општине повишицу, а Станку откупи списе и нађе му добру „штацију“ — Нови Сад. По томе, добро васпитана Савета, у својој наивности, учинила је више простим средствима него учитељ својом парадом и беседом, остацима из пређашњих времена, којима је само смешан. Глумци су тога вечера сви представљали добро, а особито учитељ и кћи му. Публика је на крају бурно изазивала писца. Једна импровизација: „отпустиће ме као хрватски сабор“ изазвала је дуготрајно плескање. Писцу желимо срећан даљи рад, напредак и успех на необрађеном пољу друштвене драме!

„Партија пикета“ је фини француски комад. Преводилац је добро учинио што га неје „посрбљивао“, као што многи чине; то су слике из туђег живота, туђи карактери и обичаји. Особито су добро представљали Ружић и Брани. Први је са особитом љубављу и уметношћу приказивао охолог, преко сваке мере осетљивог аристократе, све до ситних поједности у навикама. Гђица К. Савићева је веома напредовала. На крају глумци беху изазивани. 5.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ПРЕТПЛАТА.

ПРЕДСТАВА СЕДМА.

БРОЈ 4.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 11. ЈАНУАРА 1872.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ

ПРВИ ПУТ:

ЧЕСТИТАМ.

ШАЉИВА ИГРА У 1 РАДЊИ, С ПЕВАЊЕМ, ОД К. ТРИФОВИЋА.

О С О Б Е:

Стева Грабић	:	Недељковић.
Мара, жена му	:	Ј. Маринковићка.
Спира Грабић, стеванов стриц	:	Ружић.
Софа, собарица	:	К. Савићева.
Јоаким Сапун, берберин	:	Рашић.

Збива се у стану Стеве Грабића у јутру на дан нове године.

ПРЕ ТОГА:

П Р К О С.

ШАЉИВА ИГРА У 1 РАДЊИ, С ПЕСМАМА, ОД Р. БЕНЕДИКСА, ПОСРЕБИО ДР. Ј. АНДРЕЈЕВИЋ,
МУЗИКА ОД А. МАКСИМОВИЋА.

О С О Б Е:

Селаковић, богаташ	:	Соколовић.
Ката, жена му	:	Ј. Поповићева.
Јелка, кћи им	:	Ј. Хаџићева.
Која, муж јој	:	Недељковић.
Милан { у служби којиној	:	Ружић.
Сока {	:	Драгиња Ружићка.

Збива се у којиној кући.

Улазне пене: Седиште у кругу 1. фр. а. вр. — Седиште првога реда и на страни 80 н. а. вр.
— Седиште другог реда и на страни 70 нов. а. вред. — Седиште трећег реда 50. н.
а. вр. — Стајање 40. н. а. вр. — Галерија 20. н. а. вр. — Ђаци, деца, али само уз
своје родитеље, и војници до наредника плаћају 20. н. а. вр.

У среду 12. јануара: „ЧАША ВОДЕ.“ Хисторијска шаљива игра у 5 чинова, од Е. Скриба,
превео В. В.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5. н. а. вр. и то: у трговини Пере
Попадића, Паје Миросављевића, Стеве Ратковића и Јоце Филиновића, у срп. народној
задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 9 САХАТА У ВЕЧЕ.